

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 3499/2024
27.11.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Бранислава Босиљковића, председника већа, Драгане Бољевић и Јасмине Симовић, чланова већа, у парници из радног односа тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Горан Карацић адвокат из ..., против туженог Ковачки центар ДОО Ваљево, чији је пуномоћник Душан Деспотовић адвокат из ..., ради утврђења постојања радног односа, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 2688/23 од 03.04.2024. године, у седници одржаној дана 27.11.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж1 2688/23 од 03.04.2024. године у првом и другом ставу изреке тако што **СЕ ОДБИЈА** као неоснована жалба тужиоца и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Основног суда у Ваљеву П1 56/21 од 03.05.2023. године у другом и делу трећег става изреке - за враћање тужиоца на рад и исплату накнаде штете.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужилац да на име трошкова ревизијског поступка исплати туженом износ од 143.715,00 динара у року од 15 дана од достављања преписа пресуде.

Образложење

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 2688/23 од 03.04.2024. године, ставом првим изреке, преиначена је пресуда Основног суда у Ваљеву П1 56/21 од 03.05.2023. године у другом ставу изреке тако што је усвојен тужбени захтев и утврђено да је тужилац, преображајем радног односа на одређено време у радни однос на неодређено време, засновао радни однос на неодређено време код туженог дана 01.03.2021. године и поништено решење туженог о престанку радног односа тужиоца бр. ... од 26.02.2021. године. Ставом другим изреке, преиначена је пресуда Основног суда у Ваљеву П1 56/21 од 03.05.2023. године у делу трећег става изреке тако што је обавезан тужени да врати тужиоца на рад и да му на име накнаде штете у висини зараде коју је примао по уговору о раду на одређено време пре 01.02.2022. године исплати новчане износе наведене у том ставу изреке са затезном каматом на сваки новчани износ почев од означених датума до исплате. Ставом трећим изреке, укинута је пресуда Основног суда у Ваљеву П1 56/21 од 03.05.2023. године у делу трећег става изреке и одбачена тужба у делу којим је тужилац тражио да га тужени распореди на послове који одговарају његовој стручној спреми, знању, способностима и радном

искуству. Ставом четвртим изреке, укинута је пресуда Основног суда у Ваљеву П1 56/21 од 03.05.2023. године у осталом делу трећег става изреке, за уплату доприноса за обавезно социјално осигурање и четвртом ставу изреке, у погледу одлуке о трошковима поступка, и предмет у том делу враћен истом суду на поновно суђење.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, првог и другог става изреке, тужени је благовремено изјавио ревизију због погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Одлучујући о изјављеној ревизији, на основу члана 408. и члана 441. ЗПП, Врховни суд је нашао да је ревизија туженог основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је од 01.09.2017. године па до дана подношења тужбе (31.03.2021. године) закључио са туженим више сукцесивних уговора о раду на одређено време, на основу којих је непрекидно обављао исте систематизоване послове. Решењем туженог бр. ... од 26.02.2021. године тужиоцу је престао радни однос на одређено време, заснован уговором о раду на одређено време бр. ... од 01.02.2021. године.

Полазећи од тако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је применом члана 27е став 34. Закона о буџетском систему одбио тужбени захтев за утврђење да је тужилац 01.03.2021. године засновао радни однос са туженим на неодређено време и за поништај решења од 26.02.2021. године о отказу уговора о раду на одређено време од 01.02.2021. године. По становишту тог суда, наведена законска одредба о забрани заснивања радног односа код корисника јавних средстава ради попуњавања слободних радних места, у односу на одредбу члана 37. Закона о раду примењује се као одредба посебног закона, јер је чланом 105. Закона о буџетском систему прописано да ако су одредбе других закона у супротности са тим законом, примењују се одредбе тог закона. У овом случају, по налажењу првостепеног суда, не може се применити изузетак од забране запошљавања предвиђен чланом 27е став 35. Закона о буџетском систему, јер не постоји сагласност тела Владе за ново запошљавање, дате на предлог надлежног министарства, односно другог надлежног органа уз претходно прибављено мишљење министарства. Услед одбијања тужбеног захтева за утврђење да је тужилац засновао радни однос на неодређено време, првосепеном пресудом одбијени су и тужбени захтеви за поништај решења о отказу уговора о раду, због протекла времена за које је био закључен уговор о раду на одређено време од 01.02.2021. године, враћање тужиоца на рад и накнаду штете у висини неисплаћене зараде.

Другостепени суд је преиначио првостепену пресуду у делу за утврђење да је тужилац 01.03.2021. године засновао са туженим радни однос на неодређено време, поништај решења о престанку радног односа од 26.02.2021. године и враћању тужиоца на рад, као и накнаду штете у висини изгубљене зараде. По становишту тог суда, тужилац је на истим пословима радио дуже од две године и по истеку тог рока испуњени су услови из члана 37. став 6. Закона о раду за преображај радног односа на одређено време у радни однос на неодређено време, који се не може отказати због протекла времена, због чега је тужени дужан да врати тужиоца на рад и накнади му

потраживану материјалну штету. Одредба члана 27е став 34. Закона о буџетском систему, по схватању другостепеног суда, не може се применити у овом спору јер је тужени у регистру Агениције за привредне регистре уписан као друштво са ограниченом одговорношћу, односно као самостално привредно друштво које се финансира из сопствених средстава.

По оцени Врховног суда, основани су наводи ревидента да је другостепени суд у овом спору погрешно применио материјално право.

Тужени је члан групације „Одбрамбена индустрија Србије“, формиране Уредбом о групацији „Одбрамбена индустрија Србије“ („Службени гласник Републике Србије“ број 96/19 и 4/20). Наведеном Уредбом, поред осталог, прописано је: да је групација „Одбрамбена индустрија Србије“ група правних лица којим Република Србија управља на јединствени начин, по основу директног или индиректног већинског учешћа државног капитала у основном капиталу тих правних лица (члан 3. став 1); да се групација формира од произвођача наоружања и војне опреме чији је већински основни капитал државни или друштвени – капитал Републике Србије, органа и организација и јаних предузећа које је основала Република Србија (члан 4. став 1. и 3); да групацију чине правна лица која су носиоци одбрамбених и базичних технологија, и који имају статус произвођача наоружања и војне опреме (члан 6. став 1). У прилогу Уредбе, као њеног саставног дела, тужени је означен као члан групације - правно лице које је носилац базичних технологија.

Тужени је уписан и као корисник средстава у списак корисника јавних средстава, као саставног дела Правилника о списку корисника јавних средстава („Службени гласник Републике Србије“ број 103/24), са јединственим бројем корисника јавних средстава 89899.

Зато се, по становишту ревизијског суда, на туженог примењују и одредбе Закона о буџетском систему („Службени гласник Републике Србије“ број 54/09 са каснијим изменама и допунама). Законом о изменама и допунама Закона о буџетском систему („Службени гласник Републике Србије“ број 108/13) у члану 27е додати су ставови 34. и 35. којима је прописано да корисници јавних средстава не могу засновати радни однос са новим лицима ради попуњавања слободних, односно упражњених радних места до 31.12.2015. године, а само изузетно радни однос са новим лицима може се засновати уз сагласност тела Владе, на предлог надлежног министарства, односно другог надлежног органа уз претходно прибављено мишљење министарства. Поступак за прибављање сагласности прописан је Уредбом о поступку за прибављање сагласности за ново запошљавање и додатно радно ангажовање код корисника јавних средстава („Службени гласник Републике Србије“ број 113/13 са каснијим изменама и допунама). Важење наведене одредбе продужавано је новелама Закона о буџетском систему, све до 31.12.2020. године.

Законом о изменама и допунама Закона о буџетском систему („Службени гласник Републике Србије“ број 149/20) додат је члан 27к. Према тој одредби, корисницима јавних средстава дозвољено је да без посебних дозвола и сагласности у текућој календарској години приме у радни однос на неодређено време и у радни однос на одређено време у својству приправника до 70% укупног броја лица којима је престао радни однос на неодређено време по било ком основу у претходној календарској години (умањен за број новозапослених на неодређено време и одређено

време својству приправника у тој календарској години), а о пријему новозапослених на неодређено време и одређено време у својству приправника преко тог броја одлучује тело Владе на предлог надлежног органа, уз претходно прибављено мишљење министарства. Такво запошљавање може се реализовати само ако корисник јавних средстава има обезбеђена средства за плате, односно зараде са припадајућим порезом и доприносима за новозапослене, као и под условима и у складу са процедурама предвиђеним посебним прописима. Поступак за прибављање сагласности уређен је Уредбом о поступку за прибављање сагласности за ново запошљавање и додатно радно ангажовање код корисника јавних средстава („Службени гласник Републике Србије“ број 159/20).

Одредбом члана 105. Закона о буџетском систему прописано је да ако су одредбе других закона, односно прописа, у супротности са тим законом, примењују се одредбе тог закона.

Следствено изложеном, код туженог је до 31.12.2020. године важила забрана запошљавања нових лица, прописана чланом 27е став 34. Закона о буџетском систему. Наведена одредба се, како то правилно закључује првостепени суд, на основу члана 105. тог закона примењује као одредба посебног закона у односу на одредбу члана 37. Закона о радним односима, којом су прописани услови за прерастање радног односа на одређено време у радни однос на неодређено време. С тога, одредба посебног закона о забрани запошљавања до 31.12.2020. године искључивала је примену одредбе члана 37. Закона о раду, а тужилац није доказао да је тужени имао сагласност за ново запошљавање, прибављену на начин и у поступку прописаном тада важећим подзаконским актом.

Законом о изменама и допунама Закона о буџетском систему, који се примењује од 01.01.2021. године, забрана запошљавања нових лица код корисника јавних средстава замењена је ограничењем запошљавања. И ова одредба се, на основу члана 105. Закона о буџетском систему, у односу на одредбу члана 37. Закона о раду примењује као одредба посебног закона, по принципу да посебни закон дерогира примену општег закона.

Тужилац у овом спору није истицао чињенице битне за примену одредбе члана 27к Закона о буџетском систему и предлагао доказе за њихово утврђење, на основу којих би се могло закључити да је његов радни однос на одређено време од 01.03.2021. године могао прерасти у радни однос на неодређено време у смислу члана 37. Закона о раду, јер је тужени могао током 2021. године без посебних дозвола и сагласности засновати радни однос на неодређено време са извесним бројем лица (70% од укупног броја запослених на неодређено време којима је током 2020. године престао радни однос по било ком основу, умањен за број новозапослених на неодређено време и одређено време у својству приправника током те календарске године), односно да је имао сагласност надлежног министарства за заснивање радног односа на неодређено време и преко тог броја, с обзиром да је располагао обезбеђеним средствима за плате и зараде са порезима и доприносима за новозапослене.

Из наведених разлога, другостепени суд је пропустом да примени означене одредбе Закона о буџетском систему на туженог, као корисника јавних средстава из члана 2. став 1. тачке 5, 7. и 8. тог закона, погрешно применио материјално право када је утврдио да је тужилац засновао радни однос на неодређено време и зато поништио

решење о отказу уговора о раду због протеча времена на које је закључен, а туженог обавезао да врати тужиоца на рад и накнади му материјалну штету. Због тога је другостепена пресуда преиначена у побијеном делу и на основу члана 416. став 1. ЗПП одлучено као у првом ставу изреке.

Одлука о трошковима поступка по ревизији, садржана у другом ставу изреке, донета је применом члана 153. став 1. и члана 154. ЗПП. Туженом су досуђени трошкови поступка за састав ревизије у траженом износу од 49.500,00 динара и судске таксе за ревизију у износу од 37.686,00 динара и одлуку о ревизији у износу од 56.529,00 динара.

Председник већа - судија
Бранислав Босиљковић, с.р.

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић